

Mimi Karlsen
Inatsisartunut ilaasortaq, Inuit Ataqaṭigiit

16-05-2017
Sagsnr. 2016 - 13880
Dok. nr. 5316406

Asasara Mimi Karlsen

Postboks 1029
3900 Nuuk
Tlf: +299 34 50 00
Fax: +299 32 20 73
Email: iiknn@nanoq.gl
www.nanoq.gl

Nunat Aqqinik Aalajangiisartut pillugit inatsisissatut siunnersuutip (UPA 2017/124) suliarineqarnerani apeqqtigivat nunat aqqinik kalaallisuuṅṅitsunik allanngortiterinerit ingerlanersut, ingerlanngippatalu Naalakkersuisut qaṅṅu tamakku suliarineqarsinnaanissaat takorloorneraat apeqqtigalugu.

Nunat Aqqinik Aalajangiisartunut allattaavoq Oqaasileriffik, apeqqtillu pillugu Oqaasileriffimmut nunat atserorneqartarneri pillugit paasissutissanik aallerfigisimavara.

Aajunalu nassuiaat:

Siullertut oqaatigisariaqarpoq kalaallit nunamik atserueriasii qallunaallu atserueriasii assigiinngilluinnartuummata. Aappaattullu taasariaqarpoq kalaallit nunat angallavigisatik tummaarisatik ateqartussatullu atorfissaqartitatik atsertarmatigik. Taamaattumik erseqqissumik oqaatigisariaqarpoq kalaallit nunatarujussuarnik atsiisarnerat nalinginnaasuunngitsoq, sinerialli timaalu angallavigisartagartik annermik ateqartittarmassuk.

Ataatungaani kalaallit naggueqatittalu nunamik atserueriasii naatsumik erseqqissaavigineqarput, nunat aqqinik suliaqarnerup sutigut aallunneqartariaqarneranik ersersitsissammat.

1. Kalaallit naggueqatittalu nunamik atserueriasiat ukiunik tusindilikkaanik pisoqaassusillit oqaatigisarialik ataqqsariaqartorlu tassaavoq nunap ilusia malillugu nunamik atsiisarneq. Nunat aqqi taamatut atserneqarsimasorpasuit ilaannit uku assersuutitut taasinnaavakka:

- Umianguit umiamut assingunera pillugu taama atserneqarsimasoq,
- Nuussuaq noorujussuunera pillugu,
- Qeqertaq qeqertaanera pillugu taama atserneqarsimasoq allarpasullu.

2. Siulitta nunamik atserueriasiat alla taasariaqartoq tassaavortaaq qanoq pisoqartarsimanera malillugu nunamik atsiisarneq. Assersuutitut nunat aqqi taama atserneqarsimasut taaneqarsinnaasut tassaapput:

- Nasittarfik puisinniat nasiffigisarsimasaat (Ilimanap timaani Tasiusamiittoq),
- Pituffik ujarak qanga arfanniat arfattaminnut pituffigisarsimasaat (Siorapaluup avannaaniittoq),

- Qajaa angut panilik utoqqanngorluni qajartornissaminik nangiartalerami ikkarlummit puisinniararsimanagera pillugu Qajaanik atserneqarsimasoq (Ilulissat Kangerluata ilaaniittoq).

Nunat aqqi taakku taaneqartut pisoqarujussuunngillat, taamaakkaluartoq ilisimaneqanngilaq qangarpiaq atserneqarsimangersut.

3. Siulittalu nunamik atersueriaasiat kingullertut taasariaqartoq tassaavoq qanoq pisoqarsimanagera malillugu nunamik atsiisarneq, assersuutitut nunat aqqi taama atserneqarsimasut taaneqarsinnaasut tassaapput:

- Anoriluk; ateqaatigalugu umiat anorlersorsuarmi tassunga nunnissimagamik umiaat ajortilluni toqusoqarlutillu (Sarfanguit kangianni kangerlummi Maligissaniittoq),
- Qajaarserfiup; ateqaatigivaa arnaq nunap timaannarsuani itillilluni qaannani ujarlugu ujarak kaavillugu ujarimmagu. Ujarak kaavita taamatut atersimavaat (Niaqornat kangiata timaannarsuaniittoq).

Nunat aqqi assersuutitut taaneqartut pisoqarujussuunngillat, aammali ilisimaneqanngilaq qangarpiaq atserneqarsimangersut.

Qulaani nunamik atseeriaatsit pingasut taaneqartut qangarsuaaniit kalaallinit naggueqatitsinniillu eriagineqarlutik tammatsaalineqarsimapput. Ullutsinni siulitta nunat atersimasaat 33.000-nik ikinnerunngitsut nalunaarsugaatigineqarput. Taakkulu Nunat Aqqinik Aalajangiisartut pillugit inatsisartut inatsisaat malillugu Nunat Aqqinik Aalaangiisartunit atuuttussanngortinneqarsimapput.

Erseqqissaatigisariaqarporlu inatsit taanna malillugu nunat aqqinik atuuttussanngortitsisartut tassatuaammata Nunat Aqqinik Aalajangiisartut. Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit aalajangersaavigineqartussaannngitsutut inissinneqarsimasut tassaapput inoqarfinni aqquserngit aqqi inoqannginnersallu, kiisalu nunatta aqqa Kalaallit Nunaat Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit atuuttussanngortinneqartussatut aalajangersagaannngitsut.

Nunat aqqinik pioreersunik kalaallit atersimasaannik katersilluni nalunaarsuineq pisarpoq nunat aqqinik ilisimasallit utoqqaat, piniartut aalisartullu sumiiffimmi ilisimannilluinnartut suleqatigalugit. Taamatut katersinermi nunanik qangarsuaaniit ateqareersunik katersineq pisarpoq nunat aqqinik ilisimasallit taakkulu siuliisa nunat aqqinik ilitsersuisimanagerat malillugu.

Allamiulli assersuutigalugu qallunaat nunamik atersueriaasiat kalaallit naggueqatittalu atersueriaasiannit allaanerujussuuvoq. Ukiorpasuit ingerlanerini Kalaallit Nunaannut ilisimasassarsiorartortut assigiinngitsunik siunertallit nunatsinni nunamik atersuisarsimapput, sulilu atsiqaat amerlasuut pisortatigoortumik atiullutik.

Nunani allamiut Kalaallit Nunaanniittarsimasut nunamillu atsiisarsimasut tassaapput qanga nunatsinnut arfanniariarsimasut, ilisimasassarsiorarsimasut qalasersuarmukarniarlutilluunniit nunatsinnut aqqusaartarsimasut.

Nunami allamiut Kalaallit Nunaanni nunamik atseeriaasii assigiinngitsut ataani takuneqarsinnaapput, maluginiagassallu ilagivaat sulii inuusooq atsiuttarmassuk:

- Kalaallit Nunaannut angalanermut aningaasaliisut aningaasaleqataasulluunniit nunap aqqatut atsiussuuttarpaat.
- Kalaallit Nunaannut angalasut ilaqquttatik nunap aqqatut atsiussuuttarpaat,
- Kalaallit Nunaannut angalasut nunani allani tusaamasat aqqi nunap aqqatut atsiussuuttarpaat.
- Kalaallit Nunaannut angalasut nunani allani illoqarfiit aqqi Kalaallit Nunaanni nunap aqqatut atsiussuuttarpaat.
- Nunani avannarlermeersut nunatsinni angalasut oqaluttuatoqaatiminneersut nunap aqqatut qaqutigootumik atsiussuuttarpaat.
- Kalaallit Nunaannut angalasut nunap qanoq isikkoqarnera aallaavigalugu qaqutigut atsiisarput.

Allamiut nunatsinni nunat atersugaat amerlanerpaartaat inoqarfiunngitsumi inissisimapput, amerlanerpaartaat Tunup avannaaniillutillu nunatta avannaarsuaniillutik. Assersuutitut taaneqarsinnaavoq nunatarujussuaq Jameson Land William Scoresbymit 1822-mi atserneqarsimasoq, kammalaatini oqaluttuarisaanermi Edinburgimi professoriusoq atsiussimagamiuk. Nunat aqqi allamiunit atserneqarsimasut tamangajammik inoqarfiunngitsumiittut allamiut atsigaat Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit pisortatigoortumik atuuttussanngortinneqarnikuupput. Taamaattoq pissusissamisoorpoq misissussallugu nunat aqqi allamiut atsigaat kalaallisut ateqarnersut paasissallugu. Taamaattumillu nunat aqqinik 2007-mit 2012-p tungaanut Oqaasileriffiup katersinerani katersugaasa ilagisimavaat nunat aqqi kalaallisut ateqartinneqaralarlutik pisortatigoortumi allamiusut ateqartinneqartut. Nunat aqqi arlallit taamaattut naammattuukkat pisortatigoortumik Nunat Aqqinik Aalajangiisartunit kalaallisut ateqartinneqalernikuupput.

Erseqqissaatigineqassaaq Nunat Aqqinik Aalajangiisartut aalajangernikummassuk nunat aqqi kalaallisut ateqartinneqanngitsut allamiusut ateqaannassasut, tassani tunngaviulluni kalaallit atersueriaasiat ataqqineqarmat eriagisariaqarlunilu.

Inussiarnersumik inuulluaqqusilluta
Med venlig hilsen

Doris Jakobsen